

La ingestió de lleixiu en viu causa una de les pitjors morts possibles. El tub digestiu i els òrgans interns s'abruen amb la presència d'aquest producte tan habitual a les nostres llars, on s'empra com a emblanquidor i desinfectant. Però en contacte amb les mucoses internes de l'organisme els efectes de l'hipoclorit de sodi són devastadors. Els habitants de la ciutat d'Olot ja comencen a ser uns experts en informes d'autòpsies i en processos judicials. Possiblement els més escabrosos corresponen a les ferides per substàncies corrosives als aparells pulmonars i digestius que van rebre uns quants estadants del geriàtric de la Caritat, assassinats per Joan Vila, el zelador trastornat psiquiàticament que es creia un àngel. Potser ho era, però si de cas era un àngel exterminador. Els informes més colpidors són els derivats del darrer episodi criminal a la ciutat: l'assassinat a trets de quatre persones per part de Pere Puig, en una matança que té molt de Puerto Hurraco mesclat amb *Twin Peaks*. Per als aprensius i claustrofòbics hi ha el relat de les pèssimes condicions de l'amagatall en què va viure Maria Àngels Feliu durant 492 dies. Són els casos més mediàtics i més bèsties, els que fan que es pugui parlar d'Olot com una ciutat criminal, per bé que els olotins no vulguin de cap manera que la seva localitat sigui coneguda així, sinó com "la ciutat tranquil·la". Però els fets són els fets.

Joan Vila era una de les persones més estimades pels pacients de la seva darrera feina, en un geriàtric. Això va ser abans d'arribar a Olot, i tothom l'estimava per la seva dolcesa. Era capaç de fer hores extra per tal que els avis de qui tenia cura estiguessin presentables i ben abillats si hi havia una ocasió especial. Semblava, doncs, la persona ideal per a treballar en una de les principals institucions del país, el geriàtric de la Caritat de la capital de la Garrotxa. Però allà, el preferit dels vells es va convertir en el quart assassí en sèrie més mortífer de l'estat espanyol, amb onze víctimes confirmades fins ara: Rosa Barbures i Pujol, Francisca Matilde Fiol, Teresa Puig i Boixadera, Isidra García i Aceijas, Carme Vilanova i Viñolas, Lluís Salleras i Claret, Joan Canal i Julià, Montserrat

Olot negre i sense ficció

Quinze crims els darrers dos anys a la capital de la Garrotxa, que ja tenia el segrest més llarg de la història.

Canalias i Muntada, Sabina Masllorens i Sala, Montserrat Guillamet i Bartolich i Paquita Gironès i Quintana. El relat d'aquelles morts podria servir per a qualsevol film de terror. Obligades a ingerir corrosius amb una xeringa, totes les víctimes varen patir agonies horribles que els destrossaven el cos per dins. Algunes fins i tot va provar d'explicar-ho a la família, però no va poder treure's la màscara d'oxigen que la hiperventilava amb un aire que no feia sinó acabar de destruir els pulmons abrusats pels àcids i pels productes de neteja.

Joan Vila, de Castellfollit de la Roca, el zelador modèlic, va admetre que el primer assassinat l'havia comès l'agost

Joan Vila, el zelador del geriàtric de la Caritat, va confessar haver mort nou dones i dos homes del centre durant més d'un any, des de l'agost del 2009 fins a l'octubre d'enguany.

del 2009 i que els altres els havia anat perpetrant durant els mesos següents i el 2010. Vila feia més de vint anys que seguia un tractament psiquiàtric, però ningú no havia detectat mai els seus impulsos homicides que el varen dur a eliminar nou dones i dos homes i que no es va destapar fins després de la mort de Paquita Gironès, el 17 d'octubre passat, quan varen veure que tenia cremades a les vies respiratòries, a l'esòfag i a la boca. La dona va morir enmig d'una terrible agonia a l'hospital i els mossos varen començar a investigar. Tots els indicis apuntaven cap a Vila, que no va poder aguantar l'assetjament dels agents i ho confessà tot. Tots els homes i dones que va

matar varen agonitzar durant hores. Així i tot, Joan Vila assegurarà que amb aquelles morts feia un acte d'amor. Un acte d'amor que el col·loca en la crònica negra dels Països Catalans i de l'estat espanyol, a la vora de noms com el de l'Arropiero, per posar només un exemple.

El cas de Joan Vila tornava a situar Olot en el panorama criminal català després del rècord que havia batut la ciutat temps enrere: el del segrest més llarg a l'estat espanyol per causes desvinculades del terrorisme. Era el de Maria Àngels Feliu, la farmacèutica d'Olot, que va situar la vila a l'epicentre de la crònica negra. Tot sigui dit, hi va contribuir de manera essencial

la consolidació del periodisme porqueria.

L'abril d'enguany, quan Olot va acollir tot un mes dedicat a la novel·la negra, en un dels festivals literaris més ambiciosos entorn d'aquest gènere literari, la primera cosa que em varen dir és que em moderàs en el discurs. Àlex Martín, coordinador de les jornades i autor de *Catalana i criminal*—el primer assaig que s'ha escrit sobre el gènere negre en català— em digué: “Aquí el segrest de Maria Àngels Feliu és una qüestió molt delicada i quasi ningú no en parla. Com que et conec, sé que ets capaç de dir qualsevol bestiesa a la taula rodona.” El festival Olot Negre va fer que es parlàs de la ciutat com de la capital del crim. És clar que se suposava que tot era ficció. L'èxit del festival va ser tan enorme que l'ajuntament va considerar de fer-ne una nova edició en format reduït i més modest. Però és quasi segur —i és una decisió incomprendible— que el festival desapareixerà per la matança a trets executada per Pere Puig i Puntí i la recuperació de l'etiqueta d'Olot com a ciutat criminal. És una pena.

Tot i que els olotins no vulguin parlar del cas de Maria Àngels Feliu, quan es relaxen una mica et mostren tot d'una la farmàcia més famosa de la vila i potser de tot el país. “Mira, aquesta és l'apotecaria de la Feliu”, em diu un dels olotins que ens guia per la vila els dies abans del festival. Però ho diu amb la boca petita, com si no volgués que els seus veïns sabessin que dona informació a un forà, com si aquell fos un secret que s'hagués de mantenir entre la gent de la molt noble i lleial ciutat d'Olot, reconvertida ara en la molt noble i criminal ciutat d'Olot gràcies a la definició d'alguns periodistes locals, com la Tura Soler.

Aquest no és, ni de bon tros, un tot tan reverencial com el que fa servir una amiga meva dos anys abans, quan em porta a veure el carrer on hi havia l'amagatall en què havia viscut Feliu durant bona part dels 492 dies que va estar segrestada, entre el 20 de novembre del 1992 i el 27 de febrer del 1994. El poble és Sant Pere de Torelló, a Osona, ben a prop de Vic. La crònica negra d'Olot té en la farmacèutica, filla d'un dels homes més

Pere Puig, el presumpte assassi de quatre persones el dia 15 de desembre a Olot, sembla que no va actuar perquè se sentís atrapat econòmicament, sinó per un trastorn psiquiàtric.

La farmacèutica Maria Àngels Feliu, víctima d'un segrest de 492 dies, el més llarg que hi ha hagut mai als Països Catalans. A sota, la periodista olotina Clàudia Pujol, autora de dues novel·les negres.

rics del país, l'epicentre d'un sisme de primera magnitud i ha costat 22 anys de presó a Antoni Guirado i Ramon Ullastre, 18 a Montserrat Teixidó, 17 a Sebastià Comas i 14 a José Luis Paz García. Els cinc condemnats van haver d'indemnitzar la farmacèutica amb un milió d'euros i no es podran acostar a Olot ni a la víctima ni a la seva família quan hagin complert la condemna. A més, resulta que Guirado era policia local del municipi, cosa que embolicava la troca espectacularment. L'altre policia implicat en el segrest, Josep

MUSEU DE LA VIDA RURAL

Zambrano, es va morir el 1997 per una sobredosi de barbitúrics. El segrest de Maria Àngels Feliu va motivar que es penjés la primera llufa de mala reputació als olotins: al judici a l'Audiència de Girona hi va haver més de 230 periodistes acreditats.

La policia local d'Olot va quedar especialment tocada pel cas de la farmacèutica d'Olot, perquè durant la investigació es varen descobrir històries de robatoris, estafes i encobriments sobre agents del cos policíac, que demostren que els nivells de corrupció poden arribar a tots els racons del país.

Una de les coses que no es comprenen és com fins ara no hi ha ningú que hagi escrit alguna novel·la negra ambientada a Olot. No és pas per falta de novel·listes i lletraferits afeccionats al gènere negre. Josep Torrent n'és un, i a més a més treballava a la policia local d'Olot durant l'època del segrest de Maria Àngels Feliu.

“Jo mai no he pogut escriure sobre cap cas en el qual hagi participat com a policia. No em semblaria ètic. Una cosa que sí que faig és aprofitar informació tècnica per a les meves trames; això ho tinc més a l'abast que no pas una altra gent que no té aquesta informació de primera mà.” Torrent va escriure *La mirora mata els dimarts* i va guanyar el premi Ferran Canyameres de novel·la negra, ambientada a la Cerdanya.

Els darrers deu anys hi ha hagut una allau de novel·les negres escrites fora de les grans ciutats catalanes i especialment a les zones rurals. Que passi això no és res més que un símbol que el país canvia i que els crims s'han estès a tot arreu. Olot podria ser-ne un bon paradigma.

Hi ha més escriptors que es dediquen al gènere negre o variants, com la periodista Clàudia Pujol, olotina i autora del *Diari d'un forense* i *En l'escena del crim*, basat en casos reals.

Deixem de banda un moment els casos més recents i fem memòria històrica, perquè això dels segrests hi ve de lluny, en aquesta contrada. Ni més ni manco que del temps del bandoler més famós del país, Joan de Serrallonga. El bandoler va actuar ben especialment a les Guilleries i a la zona d'Osona, i entre les seves víctimes hi va haver un nebot de Pere Cendra, segrestat el 1628

Participants en el festival literari Olot Negre, l'abril d'enguany. D'esquerra a dreta, Jordi Cervera, Josep Torrent, Marc Pastor i Albert Villaró.

a la masia de can Cendra d'Estanyol, precisament la casa pairal d'on prové Tomàs Feliu de Cendra, el pare de la farmacèutica més famosa de la crònica negra. Aquest avantpassat de Maria Àngels Feliu segurament va ser captiu en algun lloc d'Osona, com la seva descendent. És clar que és molt probable que el lloc on va estar segrestat fos millor que el de na Maria Àngels, que ni tan sols es podia posar dreta.

Un dels punts d'inflexió en la vida de la ciutat tranquil·la –així és com els agrada de definir-se als olotins, que el darrer any han patit 700 robatoris i furtus– va arribar el 25 d'octubre del 2005, quan la discussió i robatori al bar Oasis, situat al carrer Monsalvatge de la ciutat, va acabar amb un assassinat per un trist botí: un grapat de monedes i uns quants dècims de loteria. Manuel Gordillo fou mort per Miguel Ángel Vallejo, que tres anys i mig després d'haver estat tancat a la presó va decidir d'enviar una carta a la fiscalia explicant que l'autor material de la mort de l'amo del bar havia estat el seu ex-cunyat, Unai. Vallejo havia estat condemnat a una pena de quinze anys i un mes de presó per un jutjat popular que el va

considerar culpable d'un homicidi i d'un robatori. En aquella ocasió el jurat no va fer cas d'algunes de les proves de la defensa, com el fet que sota les ungles del mort hi havia restes d'epidermis que no es corresponien amb les de Vallejo, igual com les empremtes dactilars que hi havia a l'expositor de patates fregides que es va fer servir com a arma del crim, que tampoc no són les de l'únic condemnat ara com ara. Potser és que encara no s'havia acabat de popularitzar una sèrie com *CSI*. Ara és segur que el jurat hauria donat molta més importància a aquestes obres.

Olot amb prou feines s'havia recuperat de l'ensurt del geriàtric i de les autòpsies esquitades de bilis quan va tornar a ser protagonista de la crònica negra, el 15 de desembre. En Pere Puig Puntí, conegut també com el *xèrif d'Olot*, per la seva afecció a vestir-se amb capell de cowboy, estrella d'agent de la llei i pistoles de plàstic, va decidir de canviar el barret pel vestit de caça, i les armes de ficció pel rifle amb el qual va assassinar Joan i Àngel Tubert, constructors, pare i fill, al bar on esmorzaven del nucli de la Canya. Tots dos eren els propietaris de l'empresa

Construccions Tubert. Això passava a primera hora del matí, i mitja hora més tard va entrar a l'oficina de la CAM a Olot i va matar a trets Rafael Turró i Anna Pujol, treballadors d'aquesta entitat bancària.

De primer, es va dir que Pere Puig havia comès el crim arran de la crisi, que l'empresa li devia molts diners i que la CAM era a punt d'embargar-li el pis. Però després va resultar que tot era un muntatge que s'havia fet l'home: en realitat, el deute dels constructors era de 4.000 euros i la casa no li havia perillat en cap moment. De manera que del crim de la crisi es va passar al crim d'un home trastornat.

Arribats aquí ens hem de demanar si hi ha cap punt en comú entre els tres casos principals i més mediàtics. Doncs sí: es diu Carles Monguillod, un d'aquests advocats estrella, que és a la vegada el lletrat de Maria Àngels Feliu, de l'assassí Joan Vila i de la família Tubert, els constructors assassinats per Puig. És ell qui tindrà les claus per a explicar què passa a Olot. Autòpsies incloses.

Sebastià Bennassar